

REVISTA NOASTRA

PUBLICATIUNEA SOCIETĂȚII LITERARE
A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA”

Sub conducerea D-lui Profesor G. Bondescu

SUMAR

- B. — Un sfert de veac de la moartea lui Eminescu.
- P. R. — Spre alte orizonturi....
- M. G. Arifeanu — Note de drum.
- C. C. Nicolau — Cântă moșneagul (versuri)
- Corneliu Mugur — Poveste.
- G. G. Tomesco — Luminătorii satelor
- C. V. Huhulea — Chipul de zăpadă
- T. Ladunca Lucreția Borgia (traducere)
- * * * — Cronica.

Probleme rezolvate : 6, 22, 23 32, 35, 37, 41, 43.

Probleme propuse : 54, 66—77.

Anul II, No. 8-9.

1-15 Martie 1914.

MIMORA

Delegații noștri autorizați cu desfacerea revistei sunt:

D-ra Didina Burada cl. VII școala ortodoxa de fete Iași.
V. V. Pella cl. VII Liceul Internat str. Anastase Pașu, 20 Iași.
Aurel Popovici cl. VIII R. Liceul «Petru-Rareș» P.-Neamț.
Em. Grigoriu cl. VII-a Liceul Național Iași.
Grigore A. Trifescu cl. IV Gimn. «Al. Ghica» Alexandria.
N. T. Bâzu cl. III-a gimnaziu «V. Boerescu» R.-Sărat
Mihalache Atanase cl. IV-a gimnaziul din Caracal
Cherielescu C-tin cl. III-a " " "
R. C. Vitan cl. V-a M. str. Calomfirescu 113 T.-Severin.
Gh. Nicodinescu cl. VI lic. „Petru și Pavel” Ploești.
Aristotel Gheorghescu lic. „A Basotă” Pomârla.
C. C. Nicolau, Internatul lic. „Princ. Carol” Tulcea.
Oct. Ștefănescu cl. VI R. lic. Internat Iași.
Const. N. Chifu cl. VII M. Lic. Carol I Craiova.
M. G. Arifeanu cl. VI Lic. Militar. Iași
Gh. Vlădescu cl. VII M. Lic. Codreanu Bârlad.
Mircea Ștefănescu Lic. Lazăr str. Batiște 18 București.
N. Pădureanu cl. V gimnaziul militar din Craiova.
Petre Costescu cl. VI lic. Buzău.
Brutus Țanovici cl. VI lic. Brăila.

*Manuscrisele și orice alte cereri de informațiuni precum și
conturile delegaților etc., se vor trimite pe adresa elevului G.
Alexan. la liceul „Unirea” Focșani.*

*Cererile de abonament prin mandat poștal se vor trimite
pe adresa D-lui P. G. Rarincescu, Calea Cuza-Vodă 78 Focșani*

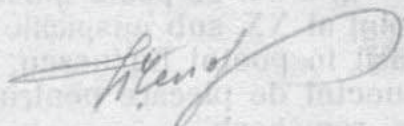
*Chestiunile propuse din chinie, fizică și matematică
pecum și soluțiile lor să se trimeată pe adresa D-lui
profesor Savel Rachtivanu la liceul din Focșani.*

„Revista Noastră” apare la 1 și 15 ale fiecărei luni.

Abonamentul pe un an	4 lei
„ pe 1/2 an	2 lei 50
Un număr	20 bani.

*Persoanele care primesc două numere consecutive se
consideră ca abonate.*

Manuscrisele nu se înapoiază.

Un sfert de veac dela moartea lui Eminescu

În zorii zilei de 15 Iunie 1914, se împlinește un sfert de veac dela moartea celui mai duios și celui mai profund poet al Românilor, dela moartea lui Mihail Eminescu. Chiar dacă activitatea lui literară n'ar însemna altceva decât doar un pas înainte în propășirea literilor române și această dată tot încă ar avea, fără îndoială, o deosebită importanță în viața neamului românesc.

Când însă ne dăm seama, că poezia lui Eminescu a avut o influență hotărîtoare în dezvoltarea literaturii române de mai târziu, aniversarea aceasta capătă importanța unui eveniment național.

În adevăr, oricine cunoaște mai cu temeiu istoria literaturii noastre naționale, constată că răstimpul dela 1850—1890, poate fi socotit fără greș, ca prima perioadă de înflorire a literilor românești. Lăsând la o parte mulțimea acelor „poetae minores” care au făcut să le sune pe întrecutele lira în această scurgere de timp și gândindu-ne numai la acei cari constituie figuri reprezentative în scripturile acestei epoci și încă numărul lor e mare și însemnătatea cântăreților vrednică de însuflețită pomenire.

Alexandri, Creangă, Odobescu, Hașdeu, Caragiale și alții au înfățișat în chip maestru în scrierile lor firea românească, aproape sub toate raporturile. Deasupra tuturor acestora plauază însă sus de tot în seninătatea artei și în profunzimea simțirei și cugetului lui marele Mihail Eminescu.

Îndrăgostit de natură, iubitor de viață, cu tot pesimismul lui pricinuit, orice s'ar zice, numai de epoca în care a trăit.—pătimaș, iubitor de neam și făuritor de uriașe planuri naționale, Eminescu, înfățișează fără îndoială în literatura noastră o sinteză pură și neștirbită a sufletului nativ românesc. Și când la aceste calități de fond, mai adăogăm înalta-i cultură și măestria limbei lui inspirată din popor și îmbogățită din glosarul plastic și fermecător al cronicarilor și al cucernicilor erarhi cari au ilustrat biserica românească în secolele al XVII și al XVIII, când tot aci socotim apoi mlădierea, cadența și ritmul nesilit al versului eminescian, atunci ne vom da bine socoteală de ce s'a adevărit până în cele mai mici amănunte adevărul enunțat cu atâta încredere de d-l Titu Maiorescu în capitolul „Eminescu și poeziile lui” din al III-lea volum al „Criticeilor” sale :

„Pe cât se poate omenește prevedea, literatura poetică va începe secolul al XX sub auspiciile geniului lui, și forma limbei naționale, care și-a găsit în poetul Eminescu, cea mai frumoasă înfăptuire până astăzi, va fi „punctul de plecare pentru toată dezvoltarea viitoare a vestmântului cugețării românești”.

Capitolul care cuprinde aceste rânduri a fost scris în anul 1889, imediat după moartea poetului.

O repede analiză a dezvoltării noastre literare de atunci încoace ne va dovedi credem cu prisosință temeinicia acestei afirmări.

Că prima literatură post-eminesciană a fost sub imediata influență a maestrului, lucrul nu suferă nici o tăgadă. Așa de puternică a fost această înrăurire, în cât unii dintre poeții noștri și-au pierdut propria lor personalitate sub atotputernicia lui Eminescu. Așa a fost în primul loc cazul cu dl Vlahuță, în primele sale lucrări. Aproape întreaga pleiadă de cântăreți dintre 1890—1900 au cântat în tonul sombru al pesimismului eminescian. În sufletul lor vibră într'una glasul duios al maestrului:

Tot alte unde-i sună aceluiaș pârâu
La ce statornicia părerilor de rău,
Când prin această lume, să trecem ne e scris,
Ca visul unei umbre și umbră unui vis ?

Pe coarda aceasta au cântat Veronica Micle, Matilda Cugler-Poni, Vlahuță, Traian Demetrescu, Pincio, în bună parte Duiliu Zamfirescu, Proca, Radu Rosetti în primele lui lucrări. Credem că nu s'ar putea tăgădui, nici mai târziu, în frumoasele producții ale lui Iosif și Goga, accentul eminescian.

Ce-i dreptul, este o deosebire remarcabilă între duișia unora și a altora, între tristețea lui Vlăhuță și cea a lui Proca bunăoară, dar această deosebire reprezintă tocmai diferențierea pesimismului lui Eminescu, după moartea lui, în două direcții: una bruscă și chinuită înfățișată de Vlăhuță în poezii ca: „Dormi, iubito!” și a doua direcție meditativă și liasă înfățișată de Proca în „Rândunel”, „Amărită Turturică” etc. Și în timpurile mai apropiate de noi, unii scriitori de mare valoare ca spre exemplu D-l Brătescu-Voinăști, în multe din măestrelor sale nuvele, ca „Puiul”, „Cezar” etc. atinge coarda eminesciană.

Pe cât de deprimantă a fost însă, în general, influența poeziei lui Eminescu, pe atât de înălțătoare și de optimistă a fost înrăurirea prozei și a poeziei sale patriotice.

Din dragostea lui Eminescu pentru neamul nostru din Ardeal și pentru țăranul nostru a eșit astăzi așa zisa literatură „țărănească”, care înseamnă o epocă de căpetenie în istoria dezvoltării noastre literare.

S'ar putea oare pretinde că prin această influență originalitatea citațiilor scriitori să fi suferit ceva? Nu credem! Influența lui Eminescu a fost firească, ea a fost călăuza pe drumul cel bun. Eminescu a arătat posterității cadrul în care se poate mișca adevărata poezie românească; iar cei ce l-au înțeles s'au folosit de căile arătate de dânsul! Și de aceea nu numai că astăzi, la mijlocul celui de-al doilea deceniu al veacului al XX, influența lui Eminescu e încă puternică, dar neîndoelnic lucru e, că această influență va dăinui încă multă vreme.

Activitatea lui Eminescu nu s'a mărginit însă numai la literatură. Trăind tocmai în epoca încheerii României moderne, spiritul lui vast a văzut clar când numai și prin ce mijloace se va putea ajunge la înfăptuirea idealului național.

D-l I. Slavici, distinsul nostru scriitor, legat multă vreme într'o strânsă prietenie cu poetul, spune următoarele despre dânsul :

„In viața mea n'am cunoscut om stăpânit deopotrivă cu dânsul de gândul unității naționale și de pornirea de a se da întreg pentru ridicarea neamului românesc. Incântat de trecutul Românilor și de marele lor destoinicii, el eră scârbit de prezentul după părerea lui urit, admiră pe bătrâni și se uită cu însuflețire în viitorul luminos“.

Prin măestrelle lui articole de gazetă, prin studiile lui politice pline de agere observațiuni, prin poesia lui patriotică plină de un sincer elan național, Eminescu a contribuit la limpezirea năzuințelor noastre de neam unitar și conștient de soarta ce i se cuvine.

* * *

Astăzi când după scurgere de un sfert de secol dela moartea lui, ne vedem un popor cu o viață națională puternic constituită, cu o literatură bogată și aflătoare în continuu progres, astăzi, când în urma recentelor evenimente ostășești ne-am încredințat pe deplin că dela Vodă până la opincă circulă pretutindeni în neamul nostru vîlaga și spiritul de jertfă atât de trebuincioase înfăptuirii planurilor noastre naționale, astăzi se cuvine să ne gândim mai cu sinceră dragoste și recunoștință la acei dintre înaintașii noștri cari au pus temelie trainică clădirii la cari suntem chemați acum cu toții a munci cu pricepere și cu sârg.

In rândurile acelor vrednici luptători, un loc de mare cinste ocupă Mihail Eminescu.

Să-i slăvim din tot sufletul pomenirea și urcându-ne tot mai mult sufletește să ne facem vrednici de dânsul și de munca lui.

B.

«»

Spre alte orizonturi...

Suntem în ajunul unei noi excursiuni în Italia. Iarăși aceeași însuflețire printre colegi, iarăși aceeași înălțare sufletească

Anul trecut, tot pe vremea aceasta, colegii noștri erau stăpâniți de acelaș neastâmpăr, care creștea tot mai mult, cu cât se apropia ziua de 3 Aprilie. Această zi este desigur o dată memorabilă pentru viața de școlar; într'o bună dimineață te trezești că rupi cu totul șiragul plăcerilor obișnuite și că uitând de tot și de toate te avânți cu trup și suflet spre alte lumi, spre alte orizonturi.

Un frumos răsărit de soare... câmpii și crânguri înverzite... Prahova mânăată de un dor nețârmurit spre sora ei mai mare, Ialomița.. Bucegii defilând ca la cinematograful... Azuga cu numeroasele ei fabrici și în fine Predealul—toate ne dau mult de gândit asupra frumuseților țării noastre, pe care acum trebuie să o părăsim pentru câteva săptămâni.

În Transilvania vedem pozițiuni neîntrecute, ca valea Tömeșului; auzim prin gări dulcea limbă românească, simțim cum inima tresaltă de bucurie la adevăratul graiu românesc și în urmă, căzând pe gânduri, încercăm să ne reamintim câteva din versurile cântărețului acestor locuri d. Octavian Goga. În sunete metalice să ți se pară că auzi plânsetele sfâșietoare ale unui popor asuprit, iată momente pline de înălțare sufletească când în suflet nu incolțește ura în contra asupritorului, ci mai degrabă mila pentru acei «ostași cu fețe ofilite».

Trecem prin ținuturi pline de melancolie, prin codri ce de veacuri îngână acelaș cântec trist, pe lângă râuri ce trec grăbite spre Tisa, ducând cu ele amarul și desnădejdea atâtor asupriți.

Dar noaptea umedă se coboară din cer acoperind văi și dealuri cu o haină de fum.

Retrași în compartimentele vagonului așteptăm ore întregi să adormim: gândul neastâmpărat ne poartă prin locuri depărtate, pe coastele Italiei, pe malurile Tibrului sau ale Arnului....

Acesta a fost prima zi din excursiunea de anul trecut; acum plecarea este mai apropiată cu câteva zile.

E desigur un început îmbucurător. Oricât de grele și de numeroase ar fi lecțiunile, cât de mare ar fi sarcina unui elev, el tot găsește și trebuie să găsească câteva ore de pierdut... fiindcă are nevoie de recreație.

Iată însă că elevul de azi se deșteaptă într'o atmosferă mai senină. Încă din primele clase de liceu el hrănește în sufletul lui un gând ascuns dar măreț, acela că va face o excursiune când va fi absolvent. Iată-l formându-și sufletul în vederea acestui atât de bine blagoslovit scop din care își face un ideal. Caută de stinge într'o clipă acest entuziasm, care s'a aprins încet, încet în sufletul lui; caută a-l îndruma pe alte căi care i-ar aduce un folos, să zicem, mai practic și mai imediat. Greu l-ai putea convinge. Adânc pătruns de faloasele unei excursiuni, el merge cu încredere pe urmele colegilor lui superiori.

Câteva zile mai sunt până la plecare. Și într'o bună dimineață trăsura se va opri la poartă. Cu geamantanul uniform, fiecare excursionist se va duce la gară unde va sosi cu multă vreme înainte de plecarea trenului. Fără îndoială că fiorii excursiunii nu-ți mai dau pace să dormi în ultima noapte. Ori dacă din întâmplare ai închis ochii pentru câteva clipe, desigur că visezi într'una cum scapi trenul, cum ai ajuns cu câteva secunde în urmă după plecarea lui; simți că dintr'o goană ai putea să-l ajungi și totuși puterile te-au părăsit, nu mai ești stăpân pe picioare.... rămâi în gară....

Trenul se pune în mișcare; atunci abia poți spune că ai plecat. Atunci într'o primă ochire treci în revistă pe toți colegii tăi de școală și de muncă; cu ei știi bine că vei petrece vreme de câteva săptămâni, împărțind aceleași clipe de entuziasm, de nespusă fericire, pe care ți-o dă numai mulțumirea cu adevărat mare.

Atunci vei vedea mulțime de frumuseți care te vor distra. «Un frumos răsărit de soare.... Prahova mânăta de un dor nețarmurit.... Bucegii defilând ca la cinematograf..

Și mereu vei vedea alte și alte orizonturi cu alte și alte frumuseți. Din toate vei reține câte ceva, o cât de infimă părticică; din fiecare parte a bolței cerești vei smulge câte o porțiune pe care o vei alătura sufletului tău.

Și într'o zi excursiunea se va sfârși. Cu toate datele decisive și fatale și ultima zi va sosi cât de curând. Te vei reîntoarce din nou în țară la căminul pe care l-ai părăsit; vei sosi mai bun, mai dispus de a cerceta cele ce-ți innobilează sufletul și înmulțesc cunoștințele.

P. R.

Note de drum...

LOUVRE.—De câte ori numele acesta îmi vine pe buze, îmi sugerează doruri de ducă?

...Iată-l — acum—majestos—cu ușile deschise tuturor ce vor să-i vadă și revadă mărețile opere ale atâtor genii și talente, ce s'au perindat dealungul veacurilor!...

* * *

Intru. Străbat sălile cu comori neprețuite. Câtă splendoare! Câtă măreție! Rămân uimit de frumusețile atâtor forme deosebite dela sculptura elenică din vremuri depărtate până la scenele istorice dăruite de Chauchard, ca un semn de respect pentru acei ce au contribuit la progresul culturii omenesti.

Ici vezi un tablou de Millet, înfățișând seara un bărbat și o femeie de mână; deodată un clopct anunță toaca — amândoi se opresc; barbatul își descopere capul — aplecându-l cu smerenie în jos și spunând parcă în gândul lor rugăciunea de seara. Iar apusul soarelui — spune pace, liniște și poezie!... Dincolo un alt tablou înfățișând o păstorită cu pelerină — rezimată în băț—privește în jos—gândind cine știe unde—in timp ce la spatele ei — oile în un grup frumos pasc liniștite!.. Urmează van Dick, Rubens, Corot—Daubique, în ale căror pânze — desenul, coloritul — peisagiul mă farmecă! Sunt valori de viață—care mă răpesc—care se mișcă înainte-mi!

Dar câte amintiri nu-ți deșteaptă o mumie egipteană? Un bust care înfățișează cine știe ce figură măreață din antichitate! Zalele unui cavaler medieval sau cascheta și sabia unui Ludovic al XIV-lea?

Și mă simt mic, mic de tot—in fața acestor glorii ale trecutului—in fața dovezilor de mărire și decădere ale popoarelor în fața acestor produse mărețe ale civilizației omenesti—cari sunt capabile să transforme sâmburile de egoism în cel mai desinteresat altruism—care arată în formă concretă noțiunea iubirii de patrie!

Văd parcă în minte mii de Egipteni lucrând sub frica biciului din zi și până în noapte la ridicarea acelor piramide cari te uimesc!...

Imi vine în minte epoca renașterii Italiene când un *Leonardo da Vinci* a făcut acea operă măreață—*Gioconda*—admirația lumii întregi! Epoca renașterii franceze cu toți oamenii însemnați, cu toate faptele petrecute — cu principiile cari punând în mișcare popoarele — au dat o nouă față acestei lumi, cu acel apus al gloriei lui Napoleon!...

A! dar acolo la Dunărea nu este oare poporul românesc—cu un trecut

glorios, cu acele monumente de artă—care ne-au rămas dela strămoși și cari deși sunt mărturii ale faptelor lor — nu sunt privite cu desinteresare și nu sunt lasate în părăginire? Nu este în câte un colț de țară câte o mănăstire, dovadă cine știe cărui moment de înălțare. Ea are pereții crăpați, sfinții șterși ferestele și ușa spartă? Da așa este. Doar câte o inimă pioasă taie bălăriile crescute până la înălțimea ferestelor și la vederea sfinților șterși picură câte o lacrimă pe podeaua roasă de vreme!

Afară de încercările comisiei monumentelor istorice de a admiră câteva mărturii ale trecutului vitejesc—încercări cam slabe din cauza lipsei materiale—afară de acțiunea câtorva oameni de bine de a aduna câteva opere ale lui Grigorescu și ale altor pictori—pretutindeni desinteresare — lipsă de evlavie către acei cari din noaptea mormântului lor, ne pot sta ca pildă!

Și când vedem peste Dunăre un popor lipsit de însușiri artistice—fără monumente de artă datorite strămoșilor lor că persistă asupra artei. Noi suntem datori să respectăm aceste monumente să le îngrijim, căci ele sunt cel mai bun ferment pentru redeşeptarea tradiției și a simțului național — căci ele formează cea mai înaltă școală a adevăratului patriotism!

* * *

Un sunet de clopoțel mă scoase din aceste reflexii; în fața mea eră o fereastră deschisă. Privirile căzură asupra obelisqului de Luqsor — scos din nisipurile Nilului—așezat în piața Concordia unde s'a vărsat atâta sânge omenesc; asupra palatului Tuillerilor până departe la arcul de triumf al lui Napoleon care închide Zarea! Am coborît în spațiul larg al curților interioare închise de zidurile înegrite de vreme ale regalului Luvru!

Și nu-ți vine să crezi că a fost un palat plin de viață, petreceri! Ridi-cându-mi ochii spre ferestre parcă o vedeam pe acea de unde Carol al 9-lea a tras asupra Hughenoților!

* * *

Plecai în spre Sena. Fabricile își schimbaseră muncitorii cari isbucneau valuri — răspândindu-se înspre casă—plini de funingine. Fabricile buciună—locomotivele șueră. Pretutindeni autobusuri greoaie—automobile cari trec cu vântul lăsând în urmă un nor ușor de praf și un furnicar de oameni grăbiți. Pretutindeni mișcare și un sgomot asurzitor.

Ajung la Podul «*Pont neuf*». Sena curgea liniștită. Și cum stăteam cu ochii ațintiți asupra undelor albastre—ascultând mormurul lor dulce — oprirea bruscă a unui autobus aproape de mine mă făcu să întorc capul.

Din el se dădură jos câțiva turci cu turbane mari și treceau molatec pe lângă mine. Un simțământ de milă îmi umplu inima—privirea lor tristă—care arată revolta contra soartei! Și ce ironic a fost cursul lucrurilor cu dânsii. I-a ridicat până la culmea gloriei și apoi ca să dea iar o măreață dar crudă priveliște acestei lumi—i-a scoborît în mijlocul prăpastiei de unde nu se vor mai ridică! Dușmanii le-au înecat în sânge splendoarea vechei lor puteri!

Desigur că vor dispăre și acele moschee albe, ce străluciau în lumina lunei, oglindind parcă puritatea credinței cu care sufletul musulman se ridică spre înălțimile sublimului! Va dispăre și farmecul liniștei, cu casele de pe ambele maluri ale Bosforului unde 2 orașe—prietene vechi își zâmbeau veșnic..

Va dispărea și Constantinopolul lăsându-ne o amintire care ne va face să plângem soarta Islamului!...

* * *

Sena—sufletul—puterea Parisului, curge mărginită de maluri pline de lucruri mari și evocatoare de frumoase amintiri!

Soarele—care până aci nuanșase apa ca și cum ar fi voit să amestice în cântecile undelor armonii de raze—apune și ultimele lui reflexe se sting într'un imn de culori strălucitoare. Umbra viorie a serii începu să se scoabore tot mai mult pe deasupra clădirilor. Șopotul valurilor face un dulce acord până se contopește cu cântecul unei mandoline — undeva... departe... pe întinsul apei!...

Paris
Iunie 1913

M. G. Arifeanu
cl. VI M. Liceul militar, Iași

Cântă moșneagul...

În barca ce o leagănă valul
Cântă moșneagul de jale;
Zilnic el cântă pe malul
Apei, ce-l șade în cale:

«Iubit-am și eu odată
O mândră cu ochii albaștri,
Cu părul de aur și... toată
Inger căzut dintre aștri».

«Și cum era de frumoasă,
Să piară fostu-i-a scris,
În apa asta lucioasă...
Și tot n'a fost decât viș».

Cui îl întreabă el spune
Povestea cântului său:
«Iubit-am și eu» și spune...
Și cântă moșneagul mereu.

Tulcea.

C. C. Nicolau

POVESTE

Sandu se apropie încet, în vârful picioarelor și puse mâinile pe ochii bunicului.

— Cucu!

Bătrânul pipăi mâinile cari îi astupau vederea și încercă să ghicească cine este; iar Sandu râdea, râdea să se prăpădească.

— Bunicule te joci de-a soldații?

— Sunt bătrân, dragul moșului, și bătrânilor un le e mai dat să se joace.

— Dar dece ești bătrân, bunicule?

— Fiindcă așa o să fie toți oamenii.

— Și eu?

— Și tu.

Sandu rămase gânditor, privind în ochii sticloși ai bunicului. Apoi zise:

— Și ce-a făcut împăratul ăla, bunicule?

— Care împărat?

— Nu mi-ai spus aseară că eră odată un împărat, că aveà o fată, că o iubeà mult, că nici un om nu eră atât de bun ca împăratul, și ai rămas acolo, unde clopotele bisericilor sunau de rășboiu.... Spune, bunicule, ce-a făcut împăratul?

— Impăratul?... Impăratul s'a dus și el la luptă, căci pe-atunci oamenii nu fugeau, când trebuiau să moară pentru țară.

— Și pe urmă?

— Pe urmă s'a întors împăratul biruitor și plin de fală, dar cu inima întristată, că-i pierise feciorul în luptă.

— Dece se face rășboiu, bunicule?

— Fiindcă oamenii se înrăiesc și Dumnezeu îi pedepșește.

— Și se duc și copii la rășboiu?

— Copiii, nu. Nici femeile și nici bătrânii nu se duc. La luptă merg numai flăcăii.

— Nici tu n'ai fost la luptă bunicule ?

— Nu, nu. N'am fost, că pe vremea mea nu se făcea războiu.

— Și e rău în războiu, bunicule ?

— Firește că e rău. Și vai de neamul ce va fi în războiu. Războiul este vrajba între oameni, e pieirea lucrurilor frumoase, războiul e un blestem și ferice de țara ce va scăpa de el.

— Și ce-a făcut împăratul, bunicule ?

— Dragul bunicului, de-atunci împăratul a rămas cu inima îndurerată. Lu-me-a il plictisea ; iar coroana ce-o purta pe cap îi părea mai grea ca niciodată. De aceea, ca să-și ascundă durerea, a pus de-a zidit un castel departe — departe, și acolo s'a dus cu fiica lui să se gândească în liniște la cei pe cari îi perduse. Dar, dragul moșului, când un om e sortit să aibă parte numai de rele, nu scapă, chiar dac'ar fi el împărat. Și iată că ntr'o dimineață odaia domniței a fost găsită goală. Împăratul s'a cutremurat de frică și nu-i venea să creadă ochilor. A poruncit apoi să se cerceteze castelul și împrejurimile și mai departe chiar...

— Și cine furase pe domniță, bunicule ?

— Ascultă ! Pe când împăratul ședeă trist muncit de gânduri negre, i-a fost înfățișat un ostaș ce abia mergea și care i-a spus că n'zadar își caută fiica, fiindcă ia se găsește în țara împăratului Negru. În noaptea aceea iscoditori de-ai Negrului împărat se furișaseră în castel și luaseră cu ei pe domniță. Ostașii ce se împotriviseră fuseseră omorâți. Acesta, care venise să povestească împăratului, fusese numai rănit. Ei, dragul meu, numai oamenii drepti și cu frică de cel sfânt sunt cei mai năpăstuiți. Împăratul Negru era piaza-rea și negru la suflet ca și numele ce-l purta.

— Și de ce furase pe domniță, bunicule ?

— Ca să se răsbune, fiindcă împăratul Negru fusese bătut în războiu de tatăl domniței. Când a auzit lucrurile acestea, împăratul a chemat pe dată în jurul lui pe sfetnicii scaunului domnesc și le-a povestit urâta ispravă a împăratului Negru. Sfetnicii au cerut război și împăratul a pus să sune trâmbițe de alarmă în toată împărăția, să se adune oaste multă, multă și să pornească ca o urgie cerească în țara împăratului necinstit.

De rușine și de supărare mintea împăratului s'a turburat și împăratul n'a mai știut de sine. În miez de noapte s'a sculat, s'a îmbrăcat în straie sărăcicioase și sprijinit într'un toiag s'a furișat din castel ca un cerșetor. Și a mers, măi Săndel, până ce s'a ivit soarele la răsărit. Atunci s'a oprit, s'a așezat pe o buturugă și și-a șters cu marginea hainei fața plină de sudoare. Apoi iar a pornit. Pe unde trecea se jeluia codrilor și păsărilor din văzduh și tuturor li se făcea milă de sărmanul împărat.

A mers așa zile și nopți întregi, căutând ce nu-și mai aminteă să fi pierdut. Imbrăcămintea abia se mui putea ține de trup ; iar picioarele îi sângeraseră de spinii de pe coclauri.

Și, dragul moșului, într'un timp puterile le-au părăsit și a trebuit să se oprească locului. Eră așa de prăpădit bietul împărat și așa s'a auzit într'un desis de pădure un glas de cucuvae. In mintea lui nebună, împăratul a asemuit glasul cucuvaei cu cel al domniței și lacrimi ferbinți se prelinseră pe obrajii lui slăbiți.

Ai văzut tu, Săndel, când ești bolnav, cum stă mămița la capătul patului veghiând neobosită? Tu nu poți înțelege dece Dumnezeu dă puteri noi și mari părinților necăjiți. Așa și cu împăratul, își lăsase domnie și bucurii și plecase în lume cu mintea rătăcită de durere. Și iată că împăratul a prins puteri noi și a tot mers fără zăbavă spre locul unde credea că-l chiamă domnița. Eră o noapte fără lună. Spune povestea că eră într'acel loc o prăpastie înfricoșată pe de-asupra căreia nici păsările cerului nu îndrăsneau să se avânte. Impăratul a mers ȳnsă fără frică, neștiind ce-l așteaptă, dornic să-și vadă în grabă fata. Dar împăratul nu mai eră stăpân pe mintea lui, prăpastia s'a deschis mai largă și mai adâncă și împăratul s'a prăvălit fără să se poată opri; iar prăpastia a hohotit prelung și vânturi năprasnice au doborât copacii ce creșteau de veacuri pe marginea prăpastiei....

Sandu se făcu ghem la pieptul bunicului.

— De ce e frig bunicule?

— Fiindcă s'a stins focul.

— Da 'mpăratul a murit?

— Da.

— Da' pe domnița a găsit-o?

— Nu.

— Și dece n'a mai găsit-o bunicule?

— Povestea nu spune mai departe.

— Da, nu spune! Tu ești un bunic rău și am să te spui mămiței.

Apoi, Sandu s'a sgribulit în brațele bunicului și a adormit înfricoșat.

București, 1913.

Corneliu Mugur

Luminatorii satelor

☞ Pentru ca un popor să meargă pe calea progresului, are nevoie absolută de cultură; cu cât cultura va pătrunde mai adânc în masa aceluiași popor, cu atât și starea lui intelectuală, morală și materială va fi mai înfloritoare.

Poporul românesc, — din cauza sbuciumărilor ce le-a avut în decursul vremilor pentru ca să-și păstreze ceea ce a avut mai scump: limba, religia și obiceiurile, — nu i-a fost mult timp îngăduit ca să se gândească la un traiu mai convenabil și nici n'a putut să facă ca știința care pătrunsese de mult în apus, să pătrundă și în straturile societății românești.

Dar, atunci când am reușit să ne strângem și noi laolaltă și să ne îngrădim, atunci când am avut în capul țării un conducător luminat ca M. S. Regele, atunci când avut-am barbați de stat care să zică: „nimic pentru noi și totul pentru țară“, oameni cu dor și tragere de inimă pentru propășirea neamului în toate direcțiile, atunci numai s'a văzut că România merge spre un progres real.

Nimic solid nu s'ar fi clădit de acești iubitori ai neamului, dacă la munca lor uriașă, nu s'ar fi alipit acei cari aveau mai multă posibilitate de a aduce la bun sfârșit acest început de cultură a maselor.

Nimic nu s'ar fi realizat dacă în ajutorul acelor conducători nu ar fi sărit acei ce erau mai aproape de sufletul poporului și cari îi cunoșteau mai bine păsurile decât ori care altul, căci trăiau în mijlocul lor. Acea mână dreaptă, a fost *învățătorul*.

Atât în școală cât și în afară de ea, el n'a încetat un moment de a arunca sămânța unor idei sănătoase, sămânță, care a încolțit, a crescut și a dat roade însutite.

Dar acest apostolat el nu-l putea duce singur și atunci a făcut apel la fratele său, preotul. Mână 'n mână au început să ducă mai departe lupta grea și obositoare, luptă ce a avut de rezultat ridicarea, în parte, a țărânilor întunecate.

Grație numai puterii de muncă a acestor factori luminători, avem astăzi băncile populare, cooperativele și obștiile sătești.

Dar până la atingerea acestui măreț scop, acești apostoli au întâmpinat piedici serioase din partea celor ce se opuneau la luminarea sateanului, ca astfel să-l poată exploata mai bine și chiar din partea țăranului însuși care nu putea pricepe amestecul învățătorului și preotului în treburile sale.

Atunci au fost nevoiți să apeleze la o nouă forță, mai puternică, dar desconsiderată multă vreme, care prin situația sa poate să utilizeze și mijloace forțate pe lângă demersurile moderate a celor dintâi, făcând astfel să se accelereze mergerea sateanului mult mai mult pe calea progresului cultural și economic. Această forță este „Notarul“.

În starea materială și culturală în care se găsea până mai ieri, acești funcționari ai satelor, nu puteau să se pună alături cu cei de mai sus și de aici urma desconsiderarea lor.

Astăzi însă, grație unei legi binefăcătoare, în urma căreia i se cere o mai bună pregătire pentru asigurarea unei administrații „cum trebuie“ la sate și în urma unei îmbunătățiri materiale, notarul poate fi pus, fără șovăire, alături cu ceilalți doi apostoli ai țărâniei.

I-am văzut ridicându-și și ei capul la congresul dela Iași, i-am văzut și pe ei cerând să nu mai fie încătușați în cancelaria în care au fost până acum, ci, să le fie și lor permis să propovăduiască cultura de care sătenii au nevoie.

Așa dar, dacă acestui nou factor i se va scoate atribuțiile numai de cancelarie și va fi trimis în mijlocul locuitorilor satelor, pentru luminarea lor și privigherea mai deaproape a aplicării legilor pe toate țărmurile sociale, după cum singuri le cer, atunci satele noastre vor câștiga o forță cu adevărat puternică și cari, împreună cu preotul și învățătorul, va face ca cultura de care populațiunea noastră rurală mai are încă nevoie, să pătrundă mai adânc, spre fericirea și puterea neamului nostru.

G. G. Tomescu

CHIPUL DE ZĂPADĂ

Intr'o frumoasă după amiază a unei zile reci de iarnă pe care o luminau încă razele unui soare obosit, doi copii se rugară de mama lor ca să le dea voie să se joace afară, în zăpada căzută de curând. Cel mai în vârstă dintre ei, eră o fetiță a cărei gingășie sfioasă și frumusețe îmbobocită făcuse pe părinți și pe prietenii casei s'o poreclească Viorica, în vreme ce fratelui ei îi ziceau Andrei—Ardei, din cauza culorii roșiatice care i se întindea pe față și a grabei cu care se supără.

Tatăl lor, domnul Joreanu, eră un om foarte cum se cade; dar eră prea material, obișnuit să judece din punctul de vedere al prozaicului bun simț toate chestiunile cari i se înfățișau minții. Având o inimă tot așa de bună ca ori care altul, purtă totuși un cap tot așa de tare, de nepătruns și de gol ca vasurile acelea de fontă cari împodobeau vitrina magazinului lui. În schimb, mama lor avea o înclinare firească spre poezie, și trăsăturile ei erau de o frumusețe ideală. floare plăpândă, ea păstra încă farmecul întâii tinereți, cu toate realitățile menajului și grijile maternității.

Viorica și Andrei—Ardei se rugară dar de mama lor ca să-i lase să alerge pe zăpada cea nouă, așa de tristă când cădea în fulgi mari dintr'un cer cenușiu și așa de veselă și strălucitoare când un soare frumos colora în roz pal covorul fără pată. Copiii n'aveau alt loc de jucat de cât o grădiniță despărțită de stradă printr'un gard de zăbrele și împodobită cu un păr, doi trei pruni de cari atârnavu stalactite de gheață. În grădină mai erau câțiva trandafiri alcătuind un tufiș în fața ferestrelor salonului.

— Da, Viorico; da, Andrei, le răspunse mama, puteți să vă jucați, dacă vreți.

Zicând acestea, îi îmbracă cu hăinuțele lor căptușite, îi îmbrobodi bine, le dete mânuși groase și jambiere înnalte, apoi câte un sărut fiecăruia. Copiii se luară de mână și alergară afară sărind într'un picior. Fericită vârstă! Ai fi zis că viscolul din ajun, ce chinuise atâta arborii, nu aruncase atâta zăpadă decât ca să facă un covor broscuțelor acestora ce păreau că se pierd în mijlocul reflecțiilor orbitoare ale acelor de gheață.

După ce-și aruncară zăpadă în față, se opriră ca să răsufle. Viorica începu să râdă văzând pe Andrei plin de promoroacă; ideea unui alt joc îi veni pe neașteptate.

— Dacă n'ai avea obraji așa de roșii zise ea fratelui ei, ai sămană cu un om de zăpadă... Știi ce? Ce-ar fi dacă am face un chip de fetiță toată din zăpadă? Mama o să-i dea voie să fie sora noastră, și am putea să ne jucăm cu ea toată iarna: nu-i așa că ar fi frumos?

— O! da, exclamă Andrei, împreunându-și palmele, ar fi așa de frumos! Și mama o să vrea?

— Da, răspuse Viorica, mama o să vree să aibă încă un copil; o să i-o ducem noi în casă, dar nu în sufragerie ci în salon, fiindcă știi că sora noastră de zăpadă n'o să poată sta la căldură...

Și mama lor îi privea pe fereastră și nu se putu opri să nu suradă văzând cu câtă seriozitate și cât avânt începură ei să lucreze chipul de zăpadă. Li se părea că nimic nu e mai ușor de cât să facă dintr'un bloc mare de zăpadă o fetiță vie. Viorica luase direcțiunea lucrării; plin de viață și de putere, întepenit pe piciorușele lui bondace, iucra cu trănîcia unui muncitor de rând, în vreme ce soră-sa, plăpândă și dibace, modela cu mânuțele ei subțiri părțile delicate ale figurei

— Ce inteligenți sunt copiii mei! își zicea madam Joreanu, surizând cu mulțumirea unei mame. Cari copii de vârsta lor ar fi în stare să facă din zăpadă un chip așa de frumos?...

Dar aducându-și aminte că a doua zi e sărbătoare și că bunicul e poftit la masă, se grăbi să isprăvească bluza lui Andrei; acul ei alerga pe stofă cu iuțea cu care copiii lucrau la chipul lor de zăpadă. Deodată, țipetele vesele ale Vioricii și ale lui Andrei o făcură să ridice capul. Deși nu auzea bine ce ziceau, totuși ea socoti că ei și sfârșiră lucrarea și cuvintele astea fără șir avură un răsunet duios în inima ei. O mamă ascultă mai mult cu inima decât cu urechea și unele accente tainice pe care numai ea le înțelege.

— Andrei, Andrei, strigă Viorica către fratele ei, de la un capăt la celălalt al grădinei, adu-mi puțină zăpadă, albă de tot, pe care n'a călcat'o nimeni în picioare; îmi trebuie ca să fac inima surioarei noastre; înțelegi și tu că'mi trebuie o zăpadă așa de curată cum a căzut din cer

— Uite, zise Andrei cu glasul lui hotărît, uite zăpadă pentru inima ei: Oh! Viorico, ce frumoasă e!

— Da, zise Viorica, și are să fie și mai frumoasă; nu știu nici eu cum de-am putut s'o facem așa de bine.

Când mama aruncă o privire pe fereastră i se păru că bucelele unni chip de înger se amestecă cu părul blond al copiilor ei

— Andrei, țipă din nou Viorica, adu-mi câteva din firele de chiciură cari atârnă de ramurile de jos ale părului. Vezi că au să cadă ele singure, dacă scuturi pomul. Vreau să fac din ele câteva bucle pentru capul surioarei noastre.

— Uite, zise băiețașul; ia seama să nu le fărâmi. Oh! ce bine e făcută! Și ce drăguță surioară avem!

— Nu e așa că o să fie frumoasă ca o zână? întrebă Viorica mulțumită. Acum dute de-mi caută două gogoloașe mici de zăpadă ca să le pui în ochi. O! n'am isprăvit'o încă de tot. Mamii o să-i placă; dar tata o să zică: «Haide, copii nu mai stați în frig».

— Mă duc să-i spui mării s'o privească puțin, zise Andrei. Mamă! mamă! țipă el din toate puterile, privește ce fetiță frumoasă facem.

Madam Joreanu își lăsă lucrul de o parte și privi pe fereastră. Niciodată nu văzuse chip de zăpadă mai frumos făcut, nici copii mai frumoși care să-l modeleze.

— Copiii mei sunt în toate lucrurile mai pricepuți de cât ceilalți; nu e de mirare că fac mai bine și chipurile de zăpadă.

Și se așeză din nou la lucru, căci vrea să isprăvească cât mai repede bluza lui Andrei, pentru ca bunicul să-l vadă, a doua zi, cu haine noi.

— Ce tovarășe drăguță o să avem iarna asta! zise Viorica; numai de nu

i-ar fi tatii frică c'o să răcim. Spune, Andrei, tu o s'o iubești mult pe surioara noastră, nu e așa?

— Oh! da, zise copilul, și o s'o mângâi mereu. O să vie dimineața, să șadă lângă mine, și am să-i dau lapte cald.

— Nu, răspunse Viorica serioasă, nu se poate. Laptele cald o să-i facă rău. Oamenii de zăpadă, cum e ea, nu mănâncă decât zăpadă. Auzi, Andrei, nu trebuie să-i dăm nimic cald.

Urmă o tăcere de câteva minute, în vreme ce Andrei se dusesese în celălalt colț al grădinei. Deodată Viorica țipă, veselă:

— Privește, Andrei, o rază de soare a făcut-o roz de tot, și culoarea i-a rămas așa; ce frumoasă e! nu e așa?

— Da, ce frumoasă e! răspunse Andrei apăsând cuvântul ca să-i dea mai multă putere. Oh! Viorico, privește-i părul, parc'ar fi de aur!

— Cred și eu, zise Viorica, liniștită, e lumina soarelui..... Am isprăvit'o; dar buzele îi sunt așa de albe! Sărut-o tu, puțin, ca să vedem.

Și mama văzu copilul sărutând frumos buzele reci ale chipului de zăpadă. Dar cum buzele chipului nu se înroșiră, Viorica sfătui pe fratele ei să-i ceară sărutul îndărăt.

— Vino de mă sărută surioară de zăpadă, strigă Andrei.

— Uite, acum fiindcă te-a sărutat, zise Viorica, buzele și obrajii ei s'au făcut roșii.

— Oh! ce rece eră sărutul ei! se tângui Andrei.

În clipa aceea o năvală neașteptată a crivățului, mătură grădina, izbi geamurile salonului, și mama înfiorată de frig, își suflă în degete ca să le încălzească. Deodată ea se auzi chemată de copii, și înțelese, după sunetul vesel al glasurilor lor, că se bucurau de vreo întâmplare fericită.

— Mamă, mamă, am isprăvit pe surioara noastră de zăpadă; uite-o cum aleargă cu noi în grădină.

— Ce iscoditori sunt și copiii ăștia! gândi mama făcând o ultimă împunsătură la bluza lui Andrei. O să sfârșesc prin a ajunge tot așa de copilăroasă ca și ei. Mi se pare că dacă ași privi pe fereastră, ași vedea chipul de zăpadă sărind prin grădină.

— O! te rog, mamă, strigă Viorica, uite-te puțin; ai să vezi ce fetiță drăguță se joacă cu noi.

Madam Joreanu privi pe fereastră. Soarele dispăruse, lăsând orizontul împurpurat și încărcat de nori mari tiviți cu aur cari slăbeau cele din urmă reflexe ale zilei. Și în amurgul care da o înfățișare de tablou unic priveliștei ce se desfășura în fața ochilor ei, mama văzu o fetiță îmbrăcată în alb cu obrajii trandafirii, cu părul blond, jucându-se nebunatică cu copiii ei. Crezu mai întâi că e fata vreunei vecine, care, văzând pe Viorica și pe Andrei jucându-se în grădină, trecuse strada ca să ia parte la petrecerea lor; de aceea se duse spre ușe ca să zică micii rătăcitoare să între în casă împreună cu copiii ei, fiindcă noaptea ce venea aducea frigul! dar se opri în prag, ne știind pe ce nume s'o cheme. Și apoi era în fetița aceea străină ceva ciudat; nici odată Madame Joreanu nu văzuse la copiii din împrejurimi niște trăsături așa de fine, niște culori de un roz așa de fraged, sau un păr așa de frumos ca buclele ce-i cădeau pe umeri. De altă parte, văzând rochița ei albă mișcată de vânt, se întrebă, care mamă și-ar îngriji așa de puțin copilul încât să-l trimeată să se joace, în mijlocul iernii, așa de ușor îmbrăcat.

În vreme ce făcea observațiile acestea, madame Joreanu văzu că fetița nu avea în picioare decât niște pantofiori albi, ceia ce n'o împiedecă să alerge prin zăpadă, veselă și nesimțitoare la frig. Sărea și dansă, lăsând pe zăpadă, întipărirea netedă a unui picior mic ca și al Viorichii.

Tot jucându-se cu cei doi frați, ciudata fetiță îi luă pe amândoi de câte o mână și începu să alerge cu ei într'o goană nebună; dar după câteva clipe, Andrei își smulse mâna umflată de frig, zicând că i-a înghețat, în vreme ce Viorica mai dibace, se mulțumi să spue că poate alerga și fără să fie ținută de mână. Fetița cea albă nu răspunse nimic și urmă să danseze tot așa de veselă; căci dacă Andrei și Viorica nu se grăbeau să se joace cu ea, ea găsisese un nou tovarăș în vântul care, jucându-i-se printre hainele-i ușoare, era așa de prietinos, încât părea că e o veche cunoștință a ei.

Iar mama sta încremenită în prag, mirându-se că o fetiță poate sămăna așa de mult cu un fulg de zăpadă, sau că un fulg de zăpadă poate lua așa de bine înfățișarea unui copil.

Chemă pe Viorica și o întrebă:

— Viorico mamă, cine e fetița aceia? Șade aici în apropiere?

— Cum, mămițico dragă, răspunse ea răsând, nu vezi că e surioara de zăpadă pe care am făcut-o noi?

— Da, da, mamă, strigă Andrei, e chipul nostru de zăpadă. Nu e așa că e drăguță?

În clipa aceia un stol de vrăbii vesele năvăli în grădină, se 'nvărti cu teamă în jurul celor doi copii și se opri pe rochia albă a fetiței de zăpadă. Două dintre paseri se pitiră fără frică în mâinile ei, în vreme ce celelalte se zbăteau țipând în jurul capului; una i se strecură în sân, iar o alta îi ciuguli buzele roșii.

Viorica și Andrei priveau cu gura cascată tabloul acesta neașteptat, înveseliți ei însăși când vedeau plăcerea pe care mica lor tovarășe o simțea la alintarea prietinelor înaripate.

— Viorico, zise madame Joreanu, buimăcită; spune-mi adevărul, de unde e fetița asta?

— Dar mamă dragă, răspunse copila serioasă și privind-o în față, ți-am spus adevărul; e surioara de zăpadă pe care am făcut-o noi. Întrebă și pe Andrei.

— Da, mamă, afirmă Andrei umflându-și grav obrazii roșii, e fetița de zăpadă. Uite ce reci îi sunt mâinile.

Biata mamă nu știa ce să mai creadă, când iată că poarta se deschise și d-nul Joreanu apăru în grădină, cu paltonul lui ca un sac, cu gluga până peste ochi, cu mâinile vârâte în niște mănuși mari căptușite cu blană. Era un om între două vârste, a cărui privire cinstită însuflețea o față învinețită de frig, care arată mulțumirea de a se'ntoarce acasă, după o zi lungă de muncă. Ochii îi străluciră veseli când își zări nevasta și copiii, deși nu înțelegea ce caută cu toții afară, pe un frig așa de aspru, mai ales pe înoptate. Voia tocmai să-i întrebe, când zări pe străina cea albă alergând nebunește prin grădină urmărită de țipetele vesele ale paserilor, ce se zbăteau în juru-i.

— Cine e fetița așa? întrebă el; trebuie să fie nebună mama-sa de-o lasă sa alerge așa de ușor îmbracată pe frigul ăsta.

— Dragă Alexandre, răspunse madame Joreanu, nu știu nici eu mai mult de cât tine. E desigur vreun copil din împrejurimi. Viorica și Andrei vor cu orice preț să fie chipul de zăpadă pa care l'au făcut azi după amiazi.

Zicând aceste cuvinte, ea aruncă o privire spre locul unde se afla figurina de zapadă; dar spre uimirea ei nu zări nici cea mai mică urmă a copilăreștei lucrări. Nici chipul, nici macar o gramadă de zapadă în locu-i, ci numai întipărirea piciorușelor de jur împrejur.

— Ce ciudat! murmură ea zăpăcită.

— Ce e ciudat, mamă? întrebă Viorica. Tu nu vezi, tată, din ce e făcută fetița? E chipul nostru de zapadă. Nu e așa, Andrei?

— Da, da, așa e, afirmă el, e surioara noastră de zapadă și e așa de frumoasă; dar mi-a fost frig de tot, tată dragă, când m'a sărutat.

— Doamne, ce copii încăpăținați! exclamă d-l Joreanu, care nu uita că trebuie să judece lucrurile cu bunul lui simț așa de practic. Vreți să mă faceți să cred că fetița asta e de zapadă? Vino draga mea, se adresă el nevestii-si, nu trebuie să lăsăm multă vreme în frig pe copilul acesta cu lapte, caldă de tot și puțină pâine; o s'o încălzească. Eu, pe de altă parte, am să alerg pe la vecini să văd a cui este și dacă e nevoie am să trec și pe la comisar ca să-i spun că am găsit o fetiță rătăcită.

Zicând acestea, cinstitul domn Joreanu se îndreptă spre fetiță ca s'o ia de mână, dar Viorica și Andrei se atârnară fiecare decâte una din mânecile lui spre a-l împiedeca să se miște și-l rugară să lase prietina lor în pace.

— Tată dragă, zise Viorica, tăindu-i drumul, îți jur că e adevărat ce ți-am spus; e chipul nostru de zăpadă și nu poate trăi decât la frig; nu trebuie s-o duci în casă.

— Da, tată, adaoga Andrei, e surioara noastră de zapadă și nu-i place focul.

— Ce copii absurdi! zise tatăl, jumătate supărat jumătate râzând de încăpăținarea asta ciudată. Intrați în casă! E prea târziu acum ca să vă mai puteți juca afară, și trebuie să văd îndată de micuța asta, dacă nu vreți să moară de frig.

— Alexandre, zise încet mama care, aruncând ochii asupra fetiței, părea mai zăpăcită ca oricând, e ceva extraordinar în toată întâmplarea asta. Vei zice poate că am înebunit; dar vezi tu, e adevărat ce spun copiii: e chipul de zapadă.

— Dragă mea, zise domnul Joreanu râzând, ești tot așa de copilăroasă ca și Viorica și Andrei.

Zicând acestea, dete copiii la o parte și se apropie de fetiță. Vrăbiile fugiră una după alta, iar mica necunoscută, buimăcită parcă, îl privea dând din cap ca și cum ar fi vrut să zică: „Te rog, nu mă atinge“; și, grație nopții ce se lăsă și albeței hainelor ei; ea părea că se confundă cu zapada. Dar d-l Joreanu păși hotărât spre ea, cu toată năvala crivățului care îi acoperea paltonul de promoroacă. Vecinii cari erau la ferestre și cari nu vedeau decât o parte din scena aceasta, se întrebau ce motiv putea să aibă un om de zapadă pe cari îi împrăștia vântul. În cele din urmă, fetița încolțită, nu mai avu ce face.

— Vrei să vii, drăcușorule? zise domnul Joreanu luând-o de mână A! te-am prins și, vrei nu vrei, am să te duc într'un loc unde ai să te simți mai bine ca aici. Am să-ți dau niște șoșoni buni și paltonul Viorichii. Uite, ți-a înghețat născiorul; haide, vino cu mine.

Și în vreme ce surădea cât putea mai binevoitor, el târă spre casă fetița care îl urmă tăcută dar fără dragă inimă. Sosind la ușa sufrageriei, mândru de victoria pe care o repurtase asupra micii revoltate, dete peste Viorica și Andrei cari i se așezară în cale, rugători.

— Nu o aduce, strigară ei într'un glas.

— Ești nebună, Viorico; și tu Andrei, ești și tu nebun; fetița asta e înghețată și-i simt mâinile cât sunt de reci, cu toate că am în mâini mânuși căptușite. Vreți s'o vedeți murind de frig?

În vremea aceasta, madame Joreanu, care se oprise în prag, cercetă cu bagare de seamă albeața și transparența hainelor fetiței acesteia ale cărei trăsături îi aminteau chipul ieșit din mâinile Viorichii și nu se putu opri să nu împărtășască barbatului ei impresiile pe cari i le făcea.

— Alexandre, au dreptate copiii: nu poate fi decât chipul de zăpadă.

O răbufneală de aer rece lovi fața fetiței care se'nfioră de plăcere.

— De zapadă? zise domnul Joreanu împingând ușa sufrageriei, nu e de mirare că pare de zapadă, fiindcă e pe jumătate înghețată, biata fată! Noroc că e cald în casă și o s'o facem să se deștepte.

Fără a merge mai departe și călăuzit de cele mai bune intențiuni, negustorul de fontă așeză fetița, care se făcea din ce în ce mai tristă, în bătaia căldurii unei sobe de fier care uruia și pocnea, umplută până la gură cu jeratecul care-i înroșise ușița și făcea să fiarbă vasul cu apă așezat deasupra.

— Acum, cel puțin, n'are de ce să se plângă, zise el frecându-și mâinile și schițând nelipsitu-i surâs de mulțumire. Fă ca și cum ai fi la tine acasă, fetiță dragă.

Dar a fetița era tot mal tristă și mai abătută: sta nemișcată în fața gurei căscate a sobei care vărsa valurile aburilor ei încințați, privine cu un fel de regret oglinde care reflectă în fața-i strălucirea unei zăpezi înghețate în penumbră răspândind o placută intensitate de frig. Dar domnul Joreanu nu vedea nimic din toate astea.

— Uite, draga mea, zise el nevastă-si, pune-i niște șoșoni. Înfășur-o într'un șal, și zi Mariei să-i aducă o supă cu lapte caldă; eu mă duc să i caut părinții.

Madame Joreanu ieși tăcută să caute șalul și șoșonii, deși blestemă în gând bunul simț orbit al bărbatului ei, care eși încuind pe din afară ușa sufrageriei. În clipa când trăgându-și gluga peste ochi, el eșea în stradă, se auzi chemat de către copiii lui, ale căror fețe zăpăcite le vedea prin geamul sufrageriei.

— Alexandre, îi strigă nevastă-sa crăpând ușa, nu mai e nevoie să te duci să cauți părinții fetiții.

— Vezi că am avut dreptate când îți spuneam să n'o aduci în casă, țipau copiii... hâ! hâ! surioara noastră care era așa de drăguță... hâ! hâ! s'a desghețat de tot!... Hi! hi! hi!...

Dezolat de sinceritatea durerii lor, și în culmea mirării, negustorul de față întrebă pe nevastă-sa ce însemnă asta.

— Nu știu altceva, răspuse ea, decât că atunci când m'am întors în odan n'am mai văzut fetițe, deși o lăsasem în fața sobei.... Și uite tot ce mai rămâne din ea, adăogă ea arătându-i o băltoacă de zăpadă topită pe parchet.

— Da, tata, zise Viorica primindu-l muștrător printre lacrimi, uite ce-a mai rămas din surioara noastră de zăpadă.

— Ce rău ești tată, urlă Andrei, tropăind de mânie și arătând pumnul; ți-am spus ce are să se întâmple: de ce ai adus-o aici?

Și în vremea asta, soba de fier, aruncă domnului Joreanu, prin cele două găurii ale porțiței ei, privirile unui demon care triumfează prin răul pe care l'a făcut....

— Draga mea, zise el după o clipă de tăcere, uite câtă zăpadă au adus copiii pe ghetetele lor. Spune Mariei, te rog, să se ducă să caute o cârpă și să vie să ștergă parchetul.....

C. V. НУНУЛЕА

Cl. V.I. Mod.

Liceul Național Iași

Lucreția Borgia

— Victor Hugo —

PARTEA II-a

(O piață la Ferrara. La dreapta un palat cu un balcon împodobit cu jaluzele și o porttă joasă. Subt balcon o mare pajură de piatră încărcată de arme cu acest cuvând gravat deasupra, mare și în relief: BORGIA. La stânga, o căsuță cu uși în stradă. În fund case și clopotnițe.

Scena I.

Dona Lucreția, Gubeta.

Dona Lucreția. — E gata total pentru astă seară, Gubeta ?

Gubeta. — Da doamnă.

Dona Lucreția. — Vor fi acolo toți cinci ?

Gubeta. — Toți cinci ?

Dona Lucreția. — M'au batjocorit fără milă, Gubeta.

Gubeta. — Eu nu eram acolo.

Dona Lucreția. — Fără milă s'au purtat cu mine !

Gubeta. — V'au spus numele, așa, tare ?

Dona Lucreția. — Nu mi l'au spus, Gubeta, mi l'au scuipat în față !

Gubeta. — În mijlocul balului :

Dona Lucreția. — De față cu Genaro !

Gubeta. — Sunt niște adevărați zăpăciți dacă au plecat din Venetia și au venit la Ferrara. E drept că n'ar putea face altfel, fiind desenați de Senat a face parte din ambasada sosită săptămâna trecută.

Dona Lucreția. — Oo ! Acuma el mă urăște și mă disprețuești ; e greșala lor. Aa, Gubeta, o să mă răsbun !

Gubeta. — Din fericire, v'ați regăsit. Sentimentele de milă v'au părăsit ; Domnul fie lăudat ! Mă simt mult mai bine cu Alteța voastră când e naturală ca acum. Cel puțin, în Voi mă regăsesc pe mine. Vedeți, doamnă, un

loc e contrariul unei insule, eu turn e contrariul unui puț, un apeduct e contrariul unui pod; iar nu am onoarea a fi contrariul unui om virtuos.

Dona Lucreția. — Genaro e cu ei. la seama să nu i se întâmple ceva.

Gubeta. — Dacă am deveni, Voi o femeie virtuoasă, iar eu un om bun, ar fi monstruos.

Dona Lucreția. — Iți spun, ia seama să nu i se întâmple nimic lui Genaro!

Gubeta. — Fiți liniștită.

Dona Lucreția. — Ași dori mult să-l văd încă odată.

Gubeta. — Slavă Domnului, Alteța voastră îl vede în fiecare zi. L'ați câștigat valetul pe care l'ați pus să-l îndemne a locui în cocioaba din fața balconului Vostru, și astfel stând la fereastră aveți în toate zilele fericirea nespusă de a vedea pe sus zisul gentilom.

Dona Lucreția. — Iți spun că așa vrea să-i vorbesc, Gubeta.

Gubeta. — Nimic mai ușor. Timiteți pe Astolfo să-i spună că alteța voastră îl așteaptă la cutare oră la palat.

Dona Lucreția. — Voiu face-o, Gubeta. Dar oare va voi să vină?

Gubeta. — Reîntorceți-vă doamnă; cred că va trece peste puțin pe aici cu acei flueră-văul de cari e vorba.

Dona Lucreția. — Ei te cred totdeauna conte de Belverana?

Gubeta. — Ei mă cred Spaniol din tălpi până'n creștet. Sunt unul din cei mai buni prieteni al lor. Le împrumut și bani.

Dona Lucreția. — Bani? Pentru ce?

Gubeta. — Eh! Pentru că să am. De altfel nimic nu e mai Spaniol decât de a părea calic și de a trage pe dracu de coadă.

Dona Lucreția aparte. — O, Doamne! Păzește de orice rău pe 'bunul meu Genaro!

Gubeta. — Și, la vorba asta, doamnă îmi vine o reflecție.

Dona Lucreția. — Care?

Gubeta. — Că coada dracului trebuie să fie lipită, impletită și întoarsă pe spate foarte tare pentru a putea rezistă nenumăratei mulțimi de oameni care o trag veșnic.

Dona Lucreția. — Râzi mereu, Gubeta.

Gubeta. — E un fel de a fi ca oricare altul.

Dona Lucreția. — Mi se pare că-i văd.—Ingrijește de toate, Gubeta.

(Intră în palat prin ușa cea mică de sub balcon).

Scena II.

Gubeta singur. — Ce-o fi cu Genaro ăsta? Ce naiba vrea să facă cu el? Nu cunosc toate tainele doamnei, nu; dar aceasta îmi ațăță curiozitatea. Zău, că de astădată, nu trebuie să-și închipuiască că o s'o servească și în această afacere. Va eși cum va putea din întriga cu Genaro. Dar îmi pare foarte ciudat să iubești pe un bărbat când ești fida lui Roderigo Borgia și Vanozza, când ești o femeie care are în vine sânge de curtezană și sânge de papă. Doamna Lucreția devine platonice. Nu m'ași mai miră de nimic acuma, nici chiar dacă mi s'ar spune că papa Alexandru VI-lea crede în Dumnezeu! (privește în stradă).

Uite pe tinerii ștregari ai carnavaului din Veneția. Au avut un gând

minunat să părăsească un ținut neutru și liber pentru a veni la Ferrara, după ce au batjocorit îngrozitor pe ducesa de Ferrara! Dacă eram în locul lor, de sigur că m'ași fi obținut să fac parte din numărul ambasadurilor venețieni. Dar așa sunt tinerii. În gura lupului se aruncă mai bucuroși decât oriunde. (Intră tinerii seniori fără să vază la început pe Gubeta, care îi observă ascuns după unul din stâlpii care susțin balconul. Ei vorbesc încet și neliniștiți).

Scena III.

GUBETA, GENARO, MAFIO, JEPPU, ASCANIO, DON APOSTOLO, OLOFERNO.

Mafio, încet — Orice ai spune, domnilor, trebuie să te lipsești de a veni la Ferrara când rănești în inimă pe doamna Lucreția Borgia.

Don Apostolo. — Ce putem face? Senatul ne-a trimis aici. E vreun mijloc să ocolești ordinele înaltului senat venețian? Odată aleși, trebuia să plecăm. Nu-mi ascund totuși, Mafio, că Lucreția Borgia e într'adevăr o inimică de temut. Ea comandă aici.

Jeppo. — Ce crezi că o să ne facă Apostolo? Noi suntem oare în serviciul republicii venețiene? Nu facem parte din ambasadă? A se atinge de un fir de păr de-al nostru ar însemna a declara războiul dogelui, și Ferrara n'ar fi bucuroasă să se scuture cu Veneția.

Genaro, visător într'un colț, fără să se amestece în vorbă. — O, mamă, mamă! Cine-mi va putea spune ce să fac pentru biata mea mamă.

Mafio. — Poți fi întins cât ești de lung, Jeppo, într'un sicriu, fără ca să îți se atingă un fir de păr. Sunt otrăvitori cu care Borgia își fac treburile fără șgomot, cu mult mai bine decât securea sau pumnalul. Adu-ți aminte cum Alexandru VI-lea a trimis pe lumea cealaltă pe sultanul Zizimi, fratele lui Baiazid.

Oloferno. — Și pe atâția alții.

Don Apostolo. — E curioasă istoria fratelui lui Baiazid, și e foarte sinistru. Papa îl convinsese că Carol al Franței îl otrăvise în ziua în care au stat la masă împreună. Zizimi crezu și primi dela Lucreția Borgia o așa zisă contra-otrăvă care în două ore făcu pe Baiazid să scape de el.

Jeppo. — Se pare că turcul acela viteaz nu prea înțelegea politica.

Mafio. — Da, Borgia are otrăvuri care omoară, într'o zi, într'o lună, într'un an, după cum vor. Otrăvurile lor fac vinul mai bun și te fac să golești cu mai multă plăcere. Te crezi beat și ești mort; sau, cazi deodată în lăncezeală, pielea îți se încrețește, ochii îți se adâncesc în pleoape, părul îți se albește, dinții se sfarmă, ca sticla, în pâine; nu mai poți merge, te târâști; nu mai respiri, ci horcăești; nu mai râzi, nu mai dormi, tremuri la soare în miezul zilei; ești tânăr și pari unchiș; te chinuești în agonie câțiva timp și însfârșit mori. Mori, și atunci îți amintești că acum șase luni sau un an ai băut un pahar de vin de cipru la Borgia. — (intorcându-se), Uitați-vă, domnilor, trece Montefeltro pe care poate îl cunoașteți; locuște aici, în orașul acesta; cu el se întâmplă ceiace v'am spus. Trece prin fund, Priviți-l. (Se vede trecând prin fund un bărbat cu părul alb, slab, șovăitor, schiopătând sprijinit pe un baston și îmbrăcat cu o mantă).

Ascanio. — Bietul Montefeltro!

Don Apostolo. — Ce vârstă are!

Mafio. — Vârsta mea. Douăzeci și nouă de ani.

Oloferno. — L'am văzut anul trecut rumen și sănătos ca și tine.

Mafio. — Acum trei luni a dejunat la Prea Sfântul nostru papă, la via de la Belvedere.

Ascanio. — E îngrozitor!

Mafio. — Oo! Se povestesc lucruri cu mult mai grozave despre mesele lui Borgia!

Mafio. — Uitați-vă domoilor ce pustie e piața asta. Poporul nu se primejduște a se apropia așa de mult ca noi de palatul ducal. Se teme ca nu cumva să iese prin ziduri otrăvurile care se pregătesc acolo ziua și noaptea.

Ascanio. — Domnilor, ambasadorii au fost primiți ieri în audiență la duce. Însărcinarea noastră e aproape sfârșită. Suita ambasadei se compune din cizeci de cavaleri. Disparația noastră nu s'ar observa deloc. Și eu cred că ar fi foarte înțelept să părăsim Ferrara.

Mafio. — Chiar astăzi.

Jeppo. — Domnilor, e timp și mâine. Sunt poftit în seara asta la masă la prințesa Negroni, de care sunt îndrăgostit la nebunie și ași vrea să nu par că vreau să fug de cea mai frumoasă femeie din Ferrara.

Oloferno. — Tu ești invitat la masă la prințesa Negroni?

Jeppo. — Da.

Oloferno. — Și eu.

Ascanio. — Și eu.

Don Apostolo. — Și eu.

Mafio. — Și eu.

Gubeta, eșind de după stâlp — Și eu, domnilor.

Jeppo. — Uite pe domnul de Belverana. Ei bine, vom merge împreună. Vom avea o serată veselă. Bunăziua, domnule Belverana.

Gubeta. — Dumnezeu să-ți dăruiască ani mulți, Jeppo!

Mafio, incet, către Jeppo — Iar o să zică că sunt fricos, Jeppo. Ei bine, poți s'o crezi, dar să nu mergem la masa prințesei. Palatul Negroni e în legătură cu palatul ducal, și nu prea mă încred în purtarea îndatoritoare a acestui domn Belverana.

Jeppo, incet — Ești un nebun, Mafio. Prințesa Negroni e o femeie fermecătoare; sunt îndrăgostit de ea; cât despre Belverana, îți spun că e un om cum se cade. M'am informat eu despre el și ale lui. La o mie patru sute opt zeci și nuștiu cât, tatăl meu eră la asediul Grenadei împreună cu tatăl său.

Mafio. — Asta nu probează că el e fiul tatălui cu care eră tatăl tău.

Jeppo. — Ești liber să nu vii la masă, Mafio.

Mafio. — Dacă te duci tu, merg și eu, Jeppo.

Jeppo. — Dacă-i așa, trăiască Jupiter! — Nu-i așa Genaro că și tu vei fi printre noi în astă seară?

Ascanio. — Nu te-a poftit prințesa?

Genaro. — Nu. Prințesa o fi socotit că prea sunt un cavaler mediocru.

Mafio, surizând — Atunci dar, frate, te vei duce la vreo întâlnire, nu-i așa?

Jeppo — A, tocmai, povestește-ne ce-ți spunea eri doamna Lucreția. Pare că e nebună după tine. Trebuie să-ți fi spus multe. Libertatea balului îi eră de mare noroc. Femeile nu-și deghizează corpul decât pentru ași desbrăcă mai cu îndrăsneală sufletul. Față mascată, inima descoperită. (De câteva clipe Dona Lucreția a întredeschis jaluzeaua balconului. Ea ascultă.)

Mafio — Tu locuești chiar în fața balconului ei. Genaro, Genaro!

Don Apostolo — Ceiace nu-i lipsit de primejdie, camarade; căci se spune că ducele ăsta de Ferrara e foarte gelos pe soția lui.

Oloferno — Haide, Genaro, spune-ne unde ai ajuns cu dragostea cu Lucreția Borgia.

Genaro — Domnilor, dacă-mi mai vorbiți de această îngrozitoare femeie, vor scripi aici săbii!

Dona Lucreția, pe balcon — Vai!

Mafio — Asta e curat bătae de joc, Genaro. Dar cred că-ți place să ți se vorbească despre această doamnă pentru că îi porți culorile.

Genaro — Ce vrei să zici?

Mafio, atătându-i eșarpa pe care o poartă. — Ce-i cu eșarpa asta?

Jeppo — Da, tocmai, sânt culorile Lucreției Borgia.

Genaro — Fiametta mi-a trimis-o.

Mafio — Crezi? așa ți-a spus Lucreția. Dar cine afară de Lucreția crezi că a brodat-o anume pentru tine?

Genaro — Ești sigur, Mafio? Cine ți-a spus?

Mafio — Valetul tău care ți-a dat eșarpa; e câștigat de ea.

Genaro — Drace! (smulge eșarpa, o rupe și o calcă în picioare)

Dona Lucreția, aparte — Vai! (închide jaluzeaua și se retrage.)

Mafio — Cu toate acestea, femeia asta e frumoasă.

Jeppo — Da, dar e ceva trist întipărit în frumusețea ei.

Mafio — E un ducat de aur în figura Satanei.

Genaro — O! Blestemată fie Lucreția Borgia! Spuneți că femeia asta mă iubește! Ei, cu atât mai bine asta să-i fie pedeapsa! Îmi face groază! o știi Mafio, totdeauna e așa; nu poți fi nepăsător, față de o femeie care te iubește trebuie s'o iubești sau s'o urăști. Și cum s'o iubești pe asta? Cu femeii de felul acesta e așa: cu cât te iubesc mai mult, cu atât le urăști mai mult. Asta mă chinuște, mă împresoară, mă asediază.—Prin ce am putut merită amorul unei Lucreția Borgia? Aceasta nu e o rușine și o nenorocire? Nu v'ați putea închipui cât urăsc pe această scelerată femeie de când mi-ați spus numele ei. Altădată eu mă uitam la Lucreția Borgia decât de departe, rar, ca la o fantomă teribilă care stă ridicată asupra întregii Italie, ca spectrul întregii lumi. Acuma spectrul acesta e lângă mine, se așează la căpătâiul meu, mă iubește și vrea să se culce în patul meu. O! e îngrozitor! — Mafio, ea a omorât pe domnul de Gravina, a omorât pe domnul de Gravina, a omorât pe fratele tău. Ei bine, pe fratele tău îl voiu înlocui și îl voiu răsbună! — Iată-i palatul groaznic! Palat de necurăție, palat al trădării, al asasinatelor, al adulterului, al incestului, palat al tuturor crimelor, palatul Lucreției Borgia! Oo! Semnul mișeliei pe care nu-l pot pune pe fruntea acestei femei, îl voiu pune cel puțin în fruntea palatului ei. (Se urcă pe o bancă de piatră care e dedesubtul balconului, și cu pumnalul său scoate prima literă a numelui Borgia zugrăvit pe zid, rămânând astfel cuvântul: ORGIA.)

Mafio — Ce naiba face ?

Jeppo — Genaro, litera aceea mai puțin la numele doamnei Lucreția, e capul tău mai puțin pe umerii tăi.

Gubeta — Domnule Genaro, jumătate din oraș va înțelege mâine rostul acestei glume.

Genaro — Dacă va fi căutat vinovatul, mă voiu prezentă.

Gubeta, aparte — O doresc mult ! Asta ar încurcă pe doamna Lucreția.
(De câteva clipe doi oameni îmbrăcați în negru se plimbă pe scenă și pândesc.)

Mafio — Domnilor, uite niște oameni cam neplăcuți, ne privesc curioși. Cred că ar fi cuminte să ne despărțim, frate Genaro, să nu mai faci și alte prostii.

Genaro — N'aibi grijă, Mafio. Dă-mi mâna. Petrecere frumoasă, domnilor ! (Se reîntoarce acasă, ceilalți se îmbrăștie.)

Scena IV-a

Doi oameni, îmbrăcați în negru.

Primul — Ce naiba faci, Rustighelo ?

Ai doilea — Aștept să pleci, Astolfo.

Intâiul — Adevărat ?

Ai doilea — Dar tu ce faci aici, Astolfo ?

Intâiul om — Aștept să plece Rustighelo.

Ai doilea — Cu cine ai treabă, Astolfo ?

Intâiul — Cu omul care a intrat adineauri. Dar tu pe cine cauți ?

Ai doilea — Pe același.

Intâiul om — Drace !

Ai doilea — Ce vrei să faci cu el ?

Intâiul — Să-l conduc la ducasă. Dar tu ?

Ai doilea — Eu vreau să-l duc la duce.

Intâiul — Drace !

Ai doilea — Ce-l așteaptă la ducasă ?

Intâiul — Fără îndoială că amorul. Dar la duce ?

Ai doilea — Spânzurătoarea.

Intâiul om — Cum să facem ? Nu poate fi în același timp la duce și la ducasă, amant fericit și spânzurat.

Al doilea om — Iată un ducat. Să ne jucăm de-a numărul ori marca și a cui o cădeă acela să-l aibă.

Intâiul om — Da, da, așa.

Al doilea om — Pe legea mea, dacă vom pierde vom spune frumușel ducelui că am găsit paserea fugită. Ce-mi pasă mie de afacerile ducelui. [aruncă un ducat în aer.]

Intâiul om — Marca.

Al doilea om, uitându-se jos — E numărul.

Intâiul om — Va fi spânzurat. Ia-l. Adio.

Al doilea om — Bunăseara. (Dupăce primul dispăre, el deschide porțița de sub balcon intră și se reîntoarce însoțit de patru sbiri care bat la ușa lui Genaro. Cortina cade)

(Va urma)

CRONICA

În seara zilei de Sâmbătă, 15 Martie, elevii clasei VI Reală dela liceul din Ploești, au dat în sala teatrului Modern un mare festival, din venitul căruia aveă să se mărească fondul societății de excursiune. Mulțumită muncii neobosite depusă atât de elevi, cât mai ales de harnicul și iubitul lor conducător, d-l Gh. Constantinescu, profesor de chimie, serbarea a avut nu destul de mare succes moral și material.

Corul societății a deschis festivitatea cu *Imnul Național*. Pe urmă un câteva cuvinte bine simțite, d-l Constantinescu arată scopul serbării și al societății, mulțumind în acelaș timp aceloră cari au răspuns la apelul elevilor.

Au urmat exerciții de gimnastică, coruri, elevul *Albu Al.* a cântat cu mult talent la vioară «*Folies d'Espagne*» de *Corelli*, fiind bine acompaniat la piano de elevul *Dumitrescu Gh.* Partea I-a a programului s'a terminat cu monologul «*Drăgan*» de *Liciu*, recitat de *Igeroșeanu Horia* și cu dansurile naționale atât de bine jucate de câțiva băeți din Breaza. S'a relevat prin eleganță și prin voiciune *Niculescu Vasile*.

Piesa „*Cetatea Neamțului*” reprezentată în partea II, numai de elevi din clasa VI R., a fost interpretată așa cum nici nu ne așteptam, mai ales că cei mai mulți din cei cari jucau, erau adevărați creatori de roluri. În special elevul *Igeroșeanu Horia* (Șoiman) a fost admirabil. Ajutat de o voce plină, bărbătească, stăpân pe rol și bine simțit, ne-a dus tot timpul din mirare în mirare și la sfârșit, care mai de care se întreceă să cheme pe Șoiman: a fost un bine meritat succes. Foarte conștiincios s'au achitat de rolurile lor și elevii: *Zăvoianu Gh.* [Farcaș], *Axente Al.* [Mircea] și *Vișoianu Const.* (Iablovski). *Tudora (Vișinescu Petre)* puteă fi redată mai bine, iar *Sobieski (Ca-*

nari Niculae) a fost slab. Toate micile scăderi de interpretare însă s'au trecut cu vederea mulțumită bogatelor costume, procurate prin străduința d-lui Constantinescu.

Aceasta a fost serbarea : o încoronare a muncii și o bucurie pentru aceia care au văzut ce pot face elevii noștri.

Ghibaldan.

În ziua de 17 Februarie curent conferința profesorilor liceului nostru a aprobat o excursie în Italia. De atunci și până azi, într'o lună de zile numai, am putut strânge fondul necesar pentru excursii. Excursia se face pe răspunderea personală a D-lui **C. Leonescu** conducătorul excursiilor elevilor liceului nostru în Italia. Excursioniștii vor pleca Vineri cr. de dimineață. Vor vizita Milanul, Florența, Roma, Neapoli, Veneția ca centre principale plus orașele mici și vilele din împrejurime. Excursia va dura 16 zile

S'a conferit câte un premiu de 50 lei pentru lucrările de excursie din anul trecut «In Italia» și «In țara Clasicismului» datorite D-lor P. G. Rarincescu și A. G. Constantinescu actuali elevi în clasa VIII-a, fiind cele mai bune din câte sau prezentat.

D-l D-r în filosofie **C. Chifu**, conducătorul „Revistei Noastre“ și al societății literare, fiind mutat dela liceul nostru s'a demis din această onoare, iar elevii au ales în locul D-lui pe D-l profesor **C. I. Bondescu**.

PROBLEME REZOLVATE

PROBLEMA 6. Punctele A, A', B, B' formează o diviziune armonică. Fie O și O' mijloacele segmentelor AB și $A'B'$, să se demonstreze că:

$$4 \overline{OO'}^2 = \overline{AB}^2 + \overline{A'B'}^2$$

Grig. C. Zamfirescu

Prima soluție, dată de D-l: **Florin C. Vasilescu** (VII R. Ploești)

Avem :

$$\frac{2}{AB} = \frac{1}{AA'} + \frac{1}{BB'}$$

sau: $2 AA' \cdot BB' = AB(AA' + BB')$ (1)

dar: $AA' = \frac{1}{2} AB + OO' - \frac{1}{2} A'B'$ și $BB' = \frac{1}{2} AB + OO' - \frac{1}{2} A'B'$

deci relația (1) devine :

$$2 (\overline{OO'}^2 + \frac{1}{4} \overline{AB}^2 + AB \cdot OO' - \frac{1}{4} \overline{A'B'}^2) = AB (AB + 2 \cdot OO')$$

Îmulțind ambii membrii cu 2 și reducând, obținem relația propusă.

A doua soluție dată de D-l: **Al. M. Pantazi** (VII R. F. Neamț).

Ducem cercurile de diametre AB și $A'B'$. Aceste cercuri, se știe că sunt ortogonale; deci dacă însemnăm cu C unul din punctele de intersecție ale acestor cercuri avem :

$$\overline{OO'}^2 = \overline{OC}^2 + \overline{OC'}^2;$$

punând aci $OC = \frac{1}{2} AB$ și $OC' = \frac{1}{2} A'B'$, găsim imediat relația enunțată.

A treia soluție. Se știe că :

$$\overline{OA}^2 = OA' \cdot OB' \quad (2)$$

dar $OA' = OO' - A'O'$ și $OB' = OO' + O'B'$

apoi cum $A'O' = O'B' = \frac{1}{2} A'B'$ și $OA = \frac{1}{2} AB$,
relația (2) devine :

$$\frac{1}{4} \overline{AB}^2 = \overline{OO'}^2 - \frac{1}{4} \overline{A'B'}^2$$

de unde obținem ușor relația din enunț.

A patra soluție. Va trebui să demonstrăm că pătratul $OCDO'$ construit pe OO' ca latură este egală cu suma pătratelor $OEFB$ și $O'GHA'$ construite respectiv pe OB și $O'A'$ ca laturi. Fie I și K punctele unde $A'H$ taie pe EF și CD .

Va fi deajuns să demonstrăm că pătratul $OEFB$ este echivalent cu suma dreptunghiurilor $OCKA'$ și $HKDG$

În adevăr avem :

$$\text{supr. } OEFB = \overline{OB}^2, \text{ supr. } OCKA' = OA' \cdot OO', \text{ supr. } HKDG = OA' \cdot O'A'$$

dar $\overline{OB}^2 = OA' \cdot OB' = OA' \cdot (OO' + O'A')$

deci : $\text{supr. } OEFB = \text{supr. } OCKA' + \text{supr. } HKDG.$

Q. E. D.

PROBLEMA 22. Să se găsească trei numere consecutive de câte o singură cifră, astfel ca suma pătratelor extremilor să fie egală cu răsturnatul pătratului celui mijlociu.

Seb. Kaufmann

Soluție dată de D-1 : **Florin C. Vasilescu** (VII R. Ploești).

Fie $x - 1, x, x + 1$ cele trei numere căutate.

Punem $x^2 = 10a + b$

Conform enunțului vom avea :

$$(x - 1)^2 + (x + 1)^2 = 2(x^2 + 1) = 10b + a. \quad (1)$$

Deci trebuie ca să avem :

$$a = 2t, \quad (t \text{ fiind un întreg mai mic ca } 5)$$

Relația (1) devine :

$$2(10 \times 2t + b + 1) = 10b + a,$$

care ne dă : $b = \frac{19t + 1}{2} = 5t - \frac{t - 1}{4},$

Dar b fiind întreg va trebui să avem $t = \text{Mult. } 4 + 1$ și cum $t < 5$, avem numai $t = 1$, care dă $a = 2$ și $b = 5$. Deci numerele căutate sunt :

4, 5, 6.

Soluție dată de D-1: **Al. M. Pantazi** (VII R. P.-Neamț).

Din relația (1) deducem că :

$$x^2 + 1 < 50,$$

deci nu putem avea decât $x^2 = 16$ care nu dă nici o soluție, sau $x^2 = 25$ care ne conduce la numerele :

4, 5, 6.

Observare. 1). O altă soluție s'a primit dela D-1 **N. Prohib.**

2). D-1 **Marcel N. Romanescu** rezolvă problema prin încercări.

PROBLEMA 23. Să se ducă printr'un punct A o secantă ACD la un cerc de diametru AB , ast-fel ca partea interioară AC să fie egală cu segmentul BD , D fiind pe tangenta în B la cerc.

Gr. C. Zamfirescu

Soluție geometrică dată de D-1: **C. N. Rotaru** (VII R. Ploești).

Presupunem problema rezolvită. Fie ACD secanta cerută.

Coborâm CC' perpendiculară pe AB ; triunghiurile asemenea ACC' și ADB ne dau:

$$\frac{AC'}{AB} = \frac{CC'}{DB}$$

Ridicând la pătrat și punând AC în loc de BD , obținem:

$$\frac{\overline{AC'}^2}{\overline{AB}^2} = \frac{\overline{CC'}^2}{\overline{AC}^2} = \frac{AC' \cdot C'B}{AC' \cdot AB} = \frac{C'B}{AB}$$

Simplificând cu AB și gonind numitorii, găsim:

$$\overline{AC'}^2 = C'B \cdot AB,$$

relație ce ne arată că punctul C' împarte segmentul AB în medie și extremă rație; rezultă imediat construcția lui C' deci a secantei ACD .

Soluție algebrică dată de D-1: **Florin C. Vasilescu** (VII R. Ploești).

Observăm că triunghiurile ABC și ABD sunt asemenea, deci:

$$\frac{AC}{BC} = \frac{AB}{BD},$$

conform enunțului, vom avea: $\overline{AC}^2 = 2R \cdot BC$,

dar $\overline{AC}^2 = 4R^2 - \overline{BC}^2$,

obținem prin urmare, ecuația:

$$\overline{BC}^2 + 2R \cdot BC - 4R^2 = 0$$

care dă: $BC = R(\sqrt{5} - 1)$, lungime ușor de construit.

Soluție trigonometrică dată de D-nii: **Florin C. Vasilescu** (VII R. Ploești), și **Al. M. Pantazi** (VII R. P.-Neamț).

Insemnăm cu x unghiul CAB care este egal cu unghiul CBD . Triunghiurile ABC ne dau;

$$BC = AC \cdot \operatorname{tg} x$$

și: $BC = BD \cdot \cos x$

dar cum trebuie ca $AC = BD$, va trebui să avem:

care ne conduce la ecuația: $\operatorname{tg} x = \cos x$,
 $\sin^2 x = \sin x - 1 = 0$,

care dă imediat $\sin x = \frac{1}{2}(\sqrt{5} - 1)$.

Unghiul x fiind determinat, construcția cerută rezultă imediat.

Observare. S'a mai primit încă două soluții, ambele eronate.

PROBLEMA 32. Să se demonstreze identitatea:

$$\sum \cos^2 a \sin(b+c) \sin(b-c) \equiv 0$$

Gr. C. Zamfirescu

Soluție dată de D-nii : **Al. M. Pantazi** (VII R. Piatra-Neamt), **Marcel N. Romanescu** (Liceul Militar M-rea Dealului), **Nicolae Prohib** (București), **I. Botez** și **Const. A. Mironescu** (VI R. Focșani).

$$\text{Avem : } \sin(b+c) \sin(b-c) = (1 - \cos^2 b) \cos^2 c - (1 - \cos^2 c) \cos^2 b \\ = \cos^2 c - \cos^2 b$$

deci identitatea propusă se reduce la următoarea :

$$\sum \cos^2 a (\cos^2 c - \cos^2 b) \equiv 0$$

care este ușor de verificat.

Soluție dată de D-l: **C. N. Rotaru** (VII R. Ploești).

Avem :

$$\cos^2 a = \frac{1 + \cos 2a}{2} \quad \text{și} \quad \sin(b+c) \sin(b-c) = \frac{\cos 2c - \cos 2b}{2}$$

deci identitatea propusă devine :

$$\frac{1}{4} \sum (1 + \cos 2a) (\cos 2c - \cos 2b) \equiv 0,$$

sau încă :

$$\sum (\cos 2c - \cos 2b) + \sum \cos 2a (\cos 2c - \cos 2b) \equiv 0,$$

dar avem evident :

$$\sum (\cos 2c - \cos 2b) \equiv 0 \quad \text{și} \quad \sum \cos 2a (\cos 2c - \cos 2b) \equiv 0,$$

deci identitatea propusă e verificată.

PROBLEMA 35. Să se afle pătratele perfecte de 3 cifre astfel ca cifrele lor să poată forma coeficienții pătratului unui binom.

Seb. Kaufmann

Soluție dată de D-nii : **N. Dragomir** și **Tătăranu Ar. Gh.** (V R. Focșani).
a și b fiind coeficienții unui binom, cifrele numărului căutat vor fi :

$$a^2, 2ab, b^2$$

și cum aceste cifre sunt mai mici ca 10 vom avea :

$$0 < a \leq 3, 0 < b \leq 3 \quad \text{iar} \quad ab < 5$$

Vom obține deci soluțiile :

pentru	$a = 1$	și	$b = 1$	numărul	121
„	$a = 1$	„	$b = 2$	„	144
„	$a = 1$	„	$b = 3$	„	169
„	$a = 2$	„	$b = 1$	„	441
„	$a = 2$	„	$b = 2$	„	484
„	$a = 3$	„	$b = 1$	„	961

În total deci 6 soluții.

Notă. 1). S'a mai primit soluții bune dar mai lungi dela D-nii ; **Camil Al. Calmuski** (V R. Lic. Internat, Iași) și **Marcel N. Romanescu** (M-rea Dealului).

2). D-nii : **Sever Joaniu**, **Luca Teodorescu** și **Florin Vasilescu** nu dau decât soluția 121.

PROBLEMA 37. Să se demonstreze că :

$$\sum_{n=1}^{n=2k} 10^n = \text{Mult. 11.}$$

Gr. Zapan

Soluție dată de D-nii: **Al. M. Pantazi** (VII R. P.-Neamț), **Fl. C. Vasilescu Sever Ioaniu**, **Luca Teodorescu** (VII R.) și **Const. I. Vișoianu** (VI R. Lic. Ploești); **Ghirgiu C. Constantin**, **Marcel N. Romanescu** și **Grigore Zadik** (Liceul Militar M-rea Dealului); **N. Gr. Dragomir** și **Tătăranu Ar. Gh.** (V R. „Lic. „Unirea“ Focșani).

$$\begin{aligned} \text{Avem: } \sum_{n=1}^{n=2k} 10^n &= 10 + 10^2 + \dots + 10^{2k} \\ &= (11 - 1) + (11 - 1)^2 + \dots + (11 - 1)^{2k} \\ &= \text{Mult. } 11 + k - k = \text{Mult. } 11. \end{aligned}$$

Q. E. D.

Observări. 1). Mai general avem relația :

$$\sum_{n=1}^{n=2k} (a - 1)^n = \text{Mult. } a$$

Demonstrația este aproape identică.

2). Au mai dat altă soluție D-nii: **Sever Joaniu**, **Luca Teodorescu** și **Florin C. Vasilescu**.

PROBLEMA 41. *Intr'un triunghi ABC, se duce bisectrița BD; se duc cercurile circumscrise triunghiurilor ABD și BDC care întâlnesc respectiv pe BC în P și pe AB în Q. Să se demonstreze că:*

$$AQ = PC$$

Grig. C. Zamfirescu

Soluție dată de D-nii: **Al. M. Pantazi** (VII R. P.-Neamț), **Nicu Prohib** (București) și **Const. A. Mironescu** (Focșani).

Secantele ADC și AQA ce taie cercul BDC precum și secantele CPB și CDA ce taie cercul ABD ne dau:

$$\begin{aligned} AD \cdot AC &= AQ \cdot AB \\ CD \cdot CA &= CP \cdot CB \end{aligned}$$

Divizând aceste egalități membru cu membru obținem:

$$\frac{AD}{CD} = \frac{AQ}{CP} \cdot \frac{AB}{CB},$$

dar BD fiind bisectriță avem:

$$\frac{AD}{DC} = \frac{AB}{BC} \quad \text{deci} \quad \frac{AQ}{PC} = 1 \quad \text{sau:}$$

$$AQ = PC.$$

Q. E. D.

Notă. Această problemă se găsește în „Culegere de Probleme“ *Geom. cap. IV. 38. D-1 Virgiliu Ignat* (VI R. Lic. Internat Iași), dă o soluție analoagă cu cea indicată în „Culegere“.

PROBLEMA 43. *Să se rezolve ecuația:*

$$(2x - 3)^2 + (3x - 4)^2 = (5x^2 - 12x + 7)^2$$

Sebastian Kaufmann

Soluție dată de D-nii: **Al. M. Pantazi** (VII R. Lic. „Petru Rareș”), **C. A. Mironescu** (VII R.), **N. Gr. Dragomir**, **Tătăranu Ar. Gh.** și **Țarcă C. Ion** (V R. Lic. „Unirea”).

Observăm că:

$$5x^2 - 12x + 7 = (3x - 4)^2 - (2x - 3)^2,$$

ecuația dată se reduce la ecuația:

$$2(3x - 4)^2(2x - 3)^2 = 0,$$

care ne dă rădăcinile duble:

$$x_1 = x_2 = \frac{4}{3} \text{ și } x_3 = x_4 = \frac{3}{2}$$

PROBLEME PROPUSE

54 *) Dacă p este un număr prim, să se arate că avem:

$$p \times 2p \times 3p \times \dots \times (p-1) + pp^{-1} = \text{Mult } pp.$$

Gh. Zapan

66. Să se demonstreze că dacă n este număr întreg avem:

$$32n - 23n - 1 = \text{Mult. } 8.$$

Gr. Zapan

67. Să se arate că, expresiunea:

$$5 \times 25^{n+2} + 32^{n+1}$$

se divide cu 23 dacă n este un număr întreg.

Gh. Zapan

68. Să se rezolve în numere întregi ecuația:

$$x^2 - y^2 = 99,$$

știind că o rădăcină e răsturnatul celeilalte.

Const. C Ghirgiu

69. Intr'un triunghi ABC , se duce bisectrița AA' și mediana AA_1 ; cercul $AA'A_1$ taie pe AB în P și AC în Q . Să se arate că:

$$BP = CQ.$$

Gr. C. Zamfirescu

*) D-l C. Er. Istrati ne comunică că problema 54 din No. 6-7, se găsește în »Cartea de Aritmetică« Fitz Patrik pag. 431; o înlocuim deci prin prezenta.

70. Să se găsească în planul unui triunghi ABC înscris în cercul O un punct P astfel ca dreptele AP, BP, CP întâlnind cercul O pentru a doua oară respectiv în A', B', C', iar tangentele la cercul O intersectându-se două câte două în A₁, B₁, C₁, (A₁ fiind punctul de întâlnire al tangențelor, duse prin B și C, etc); triunghiurile A'B'C' și A₁B₁C₁ să fie asemenea.

Al. M. Pantazi

71. Se ia un triunghi echilateral ABC. În punctul B se ridică o perpendiculară pe BC și se ia pe această dreaptă o lungime BD = BC. Se cere să se calculeze (fără ajutorul trigonometriei) latura AD, știind că AB = a.

C. Coatu

72. Să se rezolve sistemul:

$$\begin{aligned} -x_1 + x_2 + \dots + x_{n-1} + x_n &= a_1, \\ x_1 - x_2 + \dots + x_{n-1} + x_n &= a_2, \\ \dots & \\ x_1 + x_2 + \dots - x_{n-1} + x_n &= a_{n-1}, \\ x_1 + x_2 + \dots + x_{n-1} - x_n &= a_n. \end{aligned}$$

Gr. C. Zamfirescu

73. Să se calculeze derivatele următoarelor funcțiuni:

$$\begin{aligned} y &= 2(1 + \sqrt{x}) - 3(1 + \sqrt[3]{x}) + 6(1 + \sqrt[6]{x}) - 6L(1 + \sqrt{x}); \\ z &= \int \frac{(x+2)^{60} e^x}{(x+1)^{12}(x+3)^{60}}. \end{aligned}$$

N Kaufmann

74. Să se afle limita expresiei:

$$E = \frac{(n-1)^{n-1}(n^{p+1} - 1)}{n^{n+p} + n^{n+p-1} + \dots + n^n}$$

când n crește peste orice limită.

Al. M. Pantazi

75. Să se facă calculabilă prin logaritmi expresia următoare:

$$\sum \cos a \cotg a \operatorname{cosec}(a-b) \operatorname{cosec}(a-c).$$

Gr. C. Zamfirescu

76. Să se demonstreze că într'un triunghi ABC avem:

$$\begin{aligned} \sqrt{(\sin A + \cos B + \cos C)(-\sin A + \cos B + \cos C)(\sin A - \cos B + \cos C)(\sin A + \cos B - \cos C)} \\ = 2 \sin A \cos B \cos C \end{aligned}$$

Al. M. Pantazi

77. Să se sumeze șirul:

$$\sin a \sin(n+1)a + \sin 2a \sin(n+2)a + \dots + \sin na \sin 2na.$$

Gr. C. Zamfirescu

Handwritten signature

Dr. M. Păvăliș

Dr. C. Zamfir

Dr. C. Zamfir

Dr. C. Zamfir

Focșani, Tipografia „Unirea”
@ Al. Codreanu S-sori @

Prețul 40 bani

Dr. M. Păvăliș

Dr. C. Zamfir